

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділей і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 15 кр. від стрічки.

Шестилітє кацапско-народовскої консолідації.

(+) Через кілька тижнів мине як-раз шість літ з того часу, як бувший посол Романчук почав між опозиційними народоцями а кацапами робити консолідацію. Покинувши проголошену ним самим т. зв. нову еру і відорвавши ся від більшости утвореного ним же руского клубу в радї державній, старав ся п. Романчук скріпити своє становище, відзискати свою популярність і стати проводирем всеї Руси «без ріжниць партій». Він пішов за порадою «хитрого Малоросса» Богдана Андрієвича і в марці 1893 р. відбули ся у салі «Народного Дому» великі збори, на котрих ми бачили окрім народоцїв також кацапів і радикалів, а яко «мужі довірія» явили ся між иньшими: Ос. А. Марков, др. Добрянський, Денис Кулачковський і п., др. Франко, др. Данилович і п. Після запевнення б. посла Телішевського мала консолідація (так бодай голосив він з жаром поміж народоцями) зовсім забити кацапів, а бодай запрягти їх в шори, щоб тягли народовський віз.

По шести літах сего політичного експерименту пережили опозиційні народоцї всякі досвіді, переводили консолідаційними силами вибори до сойму і ради державної та до ради міста Львова, святкували всякі ювілеї, а позаяк в пригоді найкрасше можна пізнати приятеля і союзника, отже й до того мали они доволі нагоди. Впрочім по шестилітнім спільнім пожиттю народовскої опозиції з кацапною остигли початкові горячі афекти і нині опозиційні народоцї бодай здебільша починають протирати очі з того запаморочення, яке на них напало з натхнення Богдана Андрієвича і «мужів довірія» а 'а Марков, починають не тільки в приватних поговірках, але й на прилюдних зборах (останні збори довірочні скликані «Народною Радою») зовсім недвозначно виявляти

своє невдоволенє з консолідації і признавати повну єї невдачу, а навіть виразні шкоди нанесені нею рускій народній ідеї. Покинув її вже боронити навіть головний орган народовскої опозиції і хоч дуже несміло і вельми замраченими статями деколи покиває пальцем в кишені напастливій кацапії.

А все-ж таки і в прасі починає щораз виразніше зазначувати ся переконанє про невдалість і шкідливість народовско-кацапскої консолідації. В недавно виданім за лютий П. книжці «Літературно-наукового Вістника», що виходить у Львові під редакцією проф. Грушевського, Ос. Маковей і д-ра Франка, находимо початок статі, що доторкує ся сего питання п. з. Листи знад Полтви. На разі маємо лише початок, Лист перший, що обнимає мало що не повний лист друку. Статю підписав псевдонім Observator, однак з всего тону, стилю і поглядів в ній висловлених можна майже напевно здогадувати ся, що автором її є перший редактор Вістника, проф. Грушевський. Статя набирає тим більшої цікавості задля того, що автор пише її з метою, познакомити наших братів закордонних з партійними і політичними відносинами Русинів в Галичині.

Треба однак сказати, що для Українця Лист знад Полтви не дає ясного погляду про наші відносини партійні і політичні, а коли Українець звідки инде не набрав ся сякого-такого знання наших відносин, то з Листу знад Полтви не багато єму прояснить ся. До того-ж Лист в дечому подає невірні погляди, як се опісля викажемо, а що ще гірше — недостає єму предметовості, якої можна би від історика вимагати. Observator очевидно мало помічав сам, а до того не користував ся політичними часописами характеризованих ним сторонництв і пише більше «по переказу», не мавши нагоди як слід перевірити все єму переказане.

По тих вступних замітках розглянемо

головну основу Листу знад Полтви і додамо до того деякі замітки.

Observator починає згадкою про многоювілейний рік і всілякі святкування, а щоби закордонні читачі ліпше зрозуміли спосіб і характер святкування всяких ювілеїв, подає погляд на генезу і сучасний стан політичних сторонництв в австрійській Русі. Ділить він руску суспільність в Австрії на два напрями — національний і другий, для котрого не може найти назви, щоб обняти всі єго відтінки. Нічого дивного, що Observator не міг найти для всеї тої частини, що не належить до національного табору одної спільної назви, позаяк ся частина ділить ся в дійсності на два табори: рутенський і москвофільський. Се іменно головна недовдача в характеристиці Observator-a, що він зовсім не подає генези і прикмет сего типу рускої суспільности, що під впливом централістичного правительства австрійського і давної т. зв. святоюрцни виробив ся в окремих, дуже характеристичний табір Рутенців, з котрого переродом вирости яко окрема відміна нинішні москвофіли. Observator признає вправді, що квалітативно перевага є рішучо по стороні націоналів (себ-то народоцїв), що они ведуть політичну і культурну роботу, а роля другої партії сходить переважно на негатию і перешкоду роботі народоцїв і каже, що се виходить ad maiorem Poloniae gloriam; однак він не пояснив тої обставини, длячого львівський штаб москвофільський опанував не тільки Рутенців, але й переважну часть народовскої опозиції. Observator не висказав нам того поступу в радикальнім напрямі москвофілів, котрі тепер вже пильно обучують свою молодіж в москвофільській мові (vide москвофільські общества академічні і деякі бурси) і тим таки працюють не ad maiorem Poloniae, але таки Russiae gloriam. Observator не виказав, а се було-б вельми цікаве для закордонних читачів, які то перешкоди кладуть

Поступова Панна

Повість

Осипа Корженевського.

(Дальше.)

Поминувши вражінє, яке сей розказ майора викликав, особливо при сих обставинах, що єму товаришили, припада тим подібних казок так велика, що одна викликає звичайно другу. Коли вже сей і той свою виговорив, промовив полковник Т*, чоловік поважний, що не любив без мисли порожні байочки оповідати.

— Чи уважають панство, що нема ні одної повісти о надзвичайних проявах, котра би не вязала ся з поважним чувством дружби, дитинного пошанівку, котра би містила в собі кару за недовірчивість, за непошанівку родительської волі, за зломанє присяги, за переступленє тих святих обовязків, котрі природа тайним пальцем в наших серцях виписала. І тому находять они так явну віру в простолюдю, так глибоку, хотя старанно в мудронцах таєну, бо

у кождім є щось святого, є якийсь відгомін і вираз совісті.

— Твоя правда, твоя правда, полковнику — перебила одна з дам, шістьдесятьлітна старушка, але єще жвава та говірка. На ствердженє твоєї уваги розкажу панству, що пригодилося мому знакомому графови Х*, що він мені сам перед кількадесять літами розказував. Була я тоді ще дуже молоденька, однак вражінє осталось. Видите отже панство, що то давнішні часи, однак невірство зі всіма єго наслідками не є річ нова. За молоду читав граф Х* самі лише французські книжки і мав себе за дуже великого філософа. Le bon sens був єго богом, а очевидно зводив єго з дороги євангелія та деяких точок десяти заповідий. Граф Х* мав матір, стару жінчину, а дуже побожну, чесну, добродійну; коротко взорозір всіх жінок. Отже честива ся пані, що знала засади та житє свого одинака, гризла ся черезмірно і напаминала єго часто-густо словом і сльозами, но коли се ніч не помагало, коли синок-філософ хотів єще стару матір навертати, коли одвічав їй з досядою та погордою, коли засипав єї доказами, на котрі она в глибині душі задрожала, покинула єго, перенесла ся на иншу маєтність біля

Сокаля і там затворивши ся в дому, заборонила синові приступ. Не жила она з ніким, а посвятила ся ціла добрим учинкам та горячий материнській молитві за се дитя, котре так єї надії завело і такою болестю єї серце наповнило. Минуло так з десять літ. По ульві сего часу граф Х* чи діткнений совістю, о чім я дуже сумніваю ся, чи тому, що мав женити ся і хотів про людське око материнське благословенство позискати, чи бояв ся, щоби єго не виключила від наслідства, що найблишче до правди, став єї через другів і листами благувати о прощєнє, писав широко о своїм наверненю, наводив євангеліє на знак, що єго читає і ужив всяких способів, котрі би материнське серце порушили і єму позволенє введнали, щоби міг єї лице оглядати. Довго не мав він ніякого одвіта. Вкінці єму відписала, що приїде до Львова на дню 5 червня, заїде вечером до єго дому і там переночує. Зраділий син приготував ся на приймє так пожаданого гостя; повикидав з святилиць образи і ритовини, котрі би могли старушку згіршити, а яких було повно, позасував в своїм книгозборі глибоше підозріні книжки, а деякі велів на стрих винести, повісив над своїм ліжком крест і положив на столичку єванге-

москвофіли народовцям не тільки на літературній, науковій, але й на економічній ниві (vide агітації москвофілів проти «Дністра і т. д.»). Не виказав також, як москвофіли утрудняють народовцям боротьбу о рівноправність язикову тим, що зовсім явно нехтують нашу мову і т. д. Се вже було б кинуло виразне світло на ту обставину, що компроміс народовської опозиції з москвофілами навіть для політичних цілей був шкідливий і був грубою політичною помилкою, як се ще викажемо далі. Observer не виказав і сего, як консолідація з кацапами здеморалізувала народовський табір, що багато народовців явно перейшло до москвофілів, інші (мовби не чули і не бачили) спокійно придивлялися до кацапських демонстрацій (н. пр. проти гімну «Ще не вмерла Україна» і т. п.), а головний орган «Діло» звичайно промовчував кацапські напасти на руску народну ідею і народовську культурну роботу.

Observer, що поклав собі метою дати образ політичних і партійних відносин і всієї рускої суспільності в Австрії, повинен був вийти в саму суть життя рускої суспільності в Австрії (а мав до сего доволі нагоди), повинен був слідити струї, які проявлялися навіть хоч би в нелюбих йому часописах, рух у всяких товариствах, політичні й народні змагання в соймі і раді державній, а тоді міг би дати добру інформацію закордонним братам, інакше багато з них і тепер ліпше розуміють наші відносини від него і ліпше орієнтуються до обставин в австрійській Русі.

Говорячи про виступлення сторонництва народовців в 60-их роках, представляє Observer сю справу так, наче б то лише «на сю дорогу вступила — громадка академічної молодіж». Правда, що молодіж (але не лише академічна, бо головні діячі 60-их років, Заревич, Климкович, Льонгін Лукашевич і н. не були слухачами університету) розбудила сей рух і вела в нім перед. Однак до сего руху пристали зараз старі народовці, що вже виступали на т. зв. з'їзді руских учених в 1848 р., Теофан Глиньський, Василь Ільницький, Михайло Косак, навіть члени Погодинської колонії Яків Головацький і Богдан Дідицький, стають дійсними кольпортерами «українщини» (українських видань за кордоном), під впливом Климковича рутенське «Слово» стає органом майже зовсім народовським, подає переклади розвідок Костомарова (між иньшими «Дві рускі народности»), друкує поезії Куліша і Кониського, навіть кулішівкою, а в видаванні Головацьким і Дідицьким літературним збірнику «Галичанин» (1862) бачимо також багато творів українських письменників, по части кулішівською печатаних. На засновинах «Просвіти» (1868) бачимо не тільки старенького народовця Осипа Заячківського, але привіти свої шлють старий Микола Устиянович (хоч вже та-

кож був запаморочений Погодинщиною), Осип Лозинський, Михайло Глиньський (з Нового Села), Степан Качала (що ще перед тим виступав із статтями в «Меті»); приступає до сего руху Омелян Огоновський і Др. Шараневич. Годі не згадати і ентузіастичного листу Я Головацького до п. Куліша з нагоди засновання Рускої Бесіди (в Петерб. Основі 1862). Головну роль при заснованні Народного театру руского (1864 р.) обнімає судовий радник Юліан Лаврівський, опісля віце-маршалок сойму кр., хоч і тут головню молодіж починає ся до введення сеї важної інституції вжити. Так бачимо, що рух сей охопив, не лише академічну молодіж, але ширші верстви рускої суспільності, поки москвофільська акція (Наукович в соймі, Лискевич в Слові 1866 р.) видвигненим об'єднаним прапором не спинила ширшого розвитку сеї народовської роботи. Observer-ови, котрий взяв ся інформувати закордонних братів, се все мабуть було невідоме. Observer бере ся відтак подати навіть партійну статистику і обчислення націоналів (народовців) на $\frac{9}{10}$, радикальну партію називає дуже слабою, хоч она в дійсності нині верховодить і в Науковім товаристві ім. Шевченка, де її впливам підлягав і сам голова проф. Грушевський, — і в товаристві «Просвіта», в новім «Соколі», котрого Observer зовсім з'їгнорував). Впевняє він далі, що радикальні партизани з часом переважно прилучаються до партії народовців (по нашій думці оно йде на виворот), а найслабша по його думці клерикально-правительствена (хоч з таким самим правом міг Observer назвати і партію опозиційних народовців клерикальною — vide Прапор, котрий доказує, що за ним стоїть все духовенство).

Ми не можемо напевно перевірити сеї партійної статистики Observer-а, так само, як і він не міг би подати певних даних до сеї кваліфікації. На всякий спосіб, хто знає, як у нас кількох крикунів з'уміє заголукати навіть ціле віче і перевести ухвалу окликами: «всі! всі!», хоч далеко переважна більшість є иньшої думки, як предкладана там яка-небудь резолюція, піддержувана тими окликами кількох крикунів, — хто знає ті наші відносини, той мусить назвати партійну статистику Observer-а що найменше проблематичною.

(Далі буде.)

Галицька каса ощадности.

Зі справоздання Виділу краєвого, що-до уділення поруки краю за вкладки гал. щадничої каси у Львові виймаємо деякі дані. За ініціативою онодішнього Виділу станів і за підмогою Зборів станів заложено гал. касу щадничу в р. 1841 (згідно 1843 і отворено її з днем 1. січня 1844 в ратушевім будинку. В дорозі складок і субскрипції зібрано на початок суму

10.285 зр. 30 кр., а першим директором став екс. Франц Кронавм де Кронвальд. Заряд каси становили: 1) Великий виділ з 50 членів, 2) «Кураторія» зложена з надкуратора, его заступника і 12 кураторів, 3) «Малий виділ», 4) Дирекція з 6 директорів-референтів і 5) Комісарі Товариства вибрані «великим виділом».

В р. 1849 змінено статут каси відповідно до регулятиви для кас щадничих з 20. вересня 1844 р. Тоді постановлено, що «Товариство» і заведене каси суть нероздільні і складаються з 80 членів. Що три літа уступає пята часть членів через льосоване, а на їх місце вибирає ся других. Сему «Товариству» приділено всі функції великого виділу, а функції малого виділу і кураторії перенесено на виділ з 18 членів, вибраних на 6 літ. Дирекцію збільшено на 9 директорів, начального директора і его заступника. Комісарів товариства усунено зовсім.

Відтак наступали вже лише частинні зміни деяких постанов аж до р. 1887. Від того року не чинено вже жадних змін в статутах, ані в регуляміні каси.

Каса щаднича переходила не одну тяжку хвилю. Перетривала події 1846, 48, 49 і 63 року війни з літ 1859, 64 і 66, зміни в адміністративнім устрою держави і краю в роках 1860—70, великий «крах» з р. 1873, руни на касу в р. 1876, 84 і 87 та елементарні нещастя з р. 1885, 86 і 89. Дперва в січні с. р. без попередних яких-небудь позначок занепокоєння або незвичайних причин, чи-то політичних, чи економічних, почали так громадно виміяти, взгядно виповідати вкладки, що виявив ся очевидний недостаток довіри до інституції, котра до тепер мала загальне поважання і належала до перворядних інституцій в краю. Можливо, що першу причину до занепокоєння подала зла воля, хотий опісля показало ся, що се занепокоєння не було безпідставне. Оно росло в часі січня з кожним днем і перемінювало ся в формальний перешолох з хвилею, коли до публічної відомости дійшли подробиці про легкодущну адміністрацію фондами каси, о уділенню поодинкою промисловцям міліонових кредитів, що переходили їх фінансові сили, та що в наслідок сего резервовий фонд каси запропащений.

Гал. каса щаднича виплатила вже в біжучім році около $4\frac{1}{2}$ міліона вкладок, а виповіджених вкладок є понад 6 міліонів. Нема сумніву, що гал. каса щаднича, полишена своїм власним силам, не могла би в речинці, означеним статутами, відповісти своїм зобов'язанням в сій хвилі, а і в будучности при теперішніх відносинах не могла би відзискати довіри, без якого жадна каса ощадности не може існувати і розвивати ся.

Унадок гал. каси ощадности, що ще нині розпоряджає капіталом около 30 міліонів, мусів би некористно вплинути на загаль кредитових відносин в краю, на довіре до найбільших інституцій кредитових, а тим самим і на курс листів, які становлять підставу гіпотечного кредиту. Гал. каса щаднича має нині коло 20 міліонів позичок гіпотечних на табулярних добрах і міських реальностях. В разі упадку, або ліквідації мусіло би ся виповісти безпроволочно ті позички, а ті гіпотеки, які не узискали би конверсійної позички в иньшій інституції фінансовій, мусіло би ся виставити на продаж в дорозі екекуційній. Емісія в короткім часі нових 20 міліонів листів заставних одною, або кількома інституціями, мусіла би викликати спад курсів вже існуючих, як і тих, які належало би емітувати. Екекуційна продаж дїбр табулярних і реальностей міських мусіла би обнизити вартість одних і других. Гал. каса щаднича уділяла надто кредиту товариствам задатковим та багато промисловцям і ремісникам. В разі ліквідації каси мусіло би ся цофнути сей кредит, що у багато випадках стало би причиною упадку неодної пожиточної інституції і руїни одиниць, нині ще здорових економічно.

Супротив таких грізних, можливих наслідків належить — по думці Виділу краєвого — взяти під розвагу одиниць нині спосіб, що зміг би відвернути всі ті шкідливі наслідки і міг запевнити гал. касі щадничій користний розвій, а тим способом було би, коли-б Високий Сойм схотів признати вкладкам гал. каси щадничої гваранцію краю при рівночасній зміні організації каси і запевненню Соймови, взгядно Виді-

(Далі буде.)

лине та один том св. Августина, звістив свого священника, що мати его приїде 5 червня і просив, щоби о 6 годині рано був готов з Службою Божою. Сей старець був приятелем і сповідником графині. Она надавала сей прихід і не раз жалувала ся і плакала разом з ним над зблуканем сина. Радість отже була велика, а в церковці і на приходстві, котрого дїм стояв при дорозі, що вела тільки до двора, роблено також великі приготування. Надійшов вкінці день 5. червня, звечеріло і граф Х* виглядав що хвиля через вікно свого дому, з котрого мож було видіти сю дорогу. Огорнувшись якийсь дивний несупокій, коли проминула визначена година. Вибила вкінці дев'ята, даліше десята і одинадцята, а ніхто не приїздив. Граф утомлений довгим дождиком і струджений морально, вижидючи так рішучо для себе години, казав отворити браму і пильнувати приїзду матери; поручив покойовому, щоби сидів при відчиненім вікні, щоби не спав і его в сей час розбудив. Сам пішов до спальні, кинув ся, як стояв, одягнений на ліжку і заснув. В три годин, бо саме була друга, зірвав ся він на рівні ноги, почувши туркіт ко-

лови кравчому рішучого і рішачого впливу на заряд каси. Виділ Товариства гал. каси щадничої вніс до Виділу краєвого петицію, в котрій просить о висднанє гваранції краю у Високого Сойму. Після уділеня дат Виділови краєвому дорадниками урядуючого тепер ц. к. комісари правительственного, представляє ся стан маєтковий гал. каси щадничої, як слідує:

А. Актива.

I. Готівка 364,057-72; II. Позички гіпотечні: а) на посілості земські 8,936.457-76, б) на домі 9,963.601-24, в) громадам 1,217.864-40, — разом 20,117.923-40; III. Векслі: а) інституції 2,045.099-47, б) Щепановський, Вольський і Одживольський 2,881.112-35, в) гіпотечно кавціоновані 1,214.129, г) приватні 1,690.520-60, — разом 7,830.811-42; IV. Векслі запавші 361.814-50; V. Біжучі рахунки: а) Щепановський на власний рахунок 2,852.059-20, Щепановський на рахунок Кічеля і Фреліха 1,237.174-10, — разом 4,089.233-30, б) банки і банкири 1,305.966, в) приватні 499.372-90, — разом 5,894.572-20; VI. Льокація готівки 54.586-27; VII. Австрійська паперова реєта 203.400; VIII. Товариства задаткові, скрипти 4.350; IX. Застави паперів 15.683; X. Движимости і друки 26.241-04; XI. Переносні відсотки 323.230-14, — разом всі актива 35,196.719-69.

Б. Пасива.

I. Вкладки 33,250.555-19; II. Біжучі рахунки: а) чужі 129.966-83, б) власні 296.713-81, — разом 426.410-63. III. Австрійсько-угорський банк (застав) 1,050.000; IV. Сальдо всіляких рахунків 130.045; V. Переносні відсотки 179.088-40; VI. Адміністративний зиск за 1898 р. 160.620-47, — разом всі пасива 35,196.719-69.

Можливі страти:

I. З рахунків Щепановського 1,277.139-17, з рахунків Вольського і Одживольського 2,152.388-94, — разом 3,429.528-11; II. З векслів гіпотечно забезпечених 216.740, з векслів приватних 240.246, з векслів заляглих 294.098; III. з гіпотек і всяких інших рахунків 250.000, — разом всего 4.430.612-51.

Покрите.

I. Резервовий фонд: а) в обороті 232.603-74, б) в ефектах 3,089.283-80, в) в реальності (дім, де містять ся каса) 784.175-86, — разом 4,106.063-40; II. чистий зиск з 1898 р. 160.620-47; можливе здержанє виплати ювілейної фундації (на промисловий музей) 200.000, — всего разом 4,466.683-87.

НОВИНКИ.

— **Шесте засіданє краєвого сойму** в біжучій сесії відбуде ся в понеділок, дня 27. с. м. о годінні 11. перед полуднем.

— **Реколекції духовні** для святих відбудуть ся на днях 6, 7 і 8-го марта с. р. (т. є. в сирнім тижні), в домі капітульнім, при архикатедральній церкві св. ВМ. Георгія у Львові. Перша наука зачне ся 6. марта о 6. годині ввечером (т. є. в понеділок). Желаюті взяти участь в тих реколекціях звольте зголосити ся найдальше до 3. лат. марта до Виділу товариства св. Ан. Павла у Львові, ул. Коперника ч. 36.

— **Руска Бєсїда в Тернополі** устроєє послідній в сїм карнавалі вечєрок з танцями в суботу дня 4. марта с. р. Окремих запрошенє не вислає ся; ся оповістка нехай буде запрошенєм для охочих прибути на єю забаву, котра заповідає ся дуже гарно. *Виділі.*

— **В Рогатині** відбудуть ся в четвер 2. марта с. р. загальні збори філії «Просвіти» в сали ради повітової. Виділі філії просвіди для своїх членів кілька родів добірного насіння і буде єго роздавати по зборах даром. Так само можна буде там виграти льосами дві свинки, йоркширської породи. Льоси безплатні, але дістануть їх лише ті члени, що заплатили вкладку за рік 1898. Того самого дня відбуде ся в Рогатині музикально-декламаторський вечєр, на котрім буде пописувати ся хор з Книгички. По вечєрі танці.

— **Шіснайцять комітетів виборчих** повстало у Львові з нагоди недалеких виборів до міської ради. Ось ті комітети: 1) міський, 2) католицький, 3) техніків, 4) міщансько-людовий, 5) незалежний, 6) жидівський, 7) промислово-ремісничий, 8) руский, 9) загальний (powszechny), 10) християнський, 11) комітет І і II. діляниць, 12) урядничий, 13) шинкарекий, 14) властителей реальности, 15) міщан і ремісників, 16) женщин або т. зв. «рапінські». Деякі з них сполучили ся в комітет спільний. Вибори відбудуть ся 28. лютого.

— **Зелізня Грималів-Товсте.** Гр. Адам Голуховський і Володислав Федорович з Вікна, одержавши концесію на будову залізниць з Грималова до Товстого з відногами до Калагарівки і Гусятина, заключили з інженером Теодором Рибак угоду, силою котрої інж. Рибак обняв роботи около трасованя нового залізничного шляху. Зелізня буде іти через найурожайніші і найбільше заселені околиці нашого Поділля, у стіп лісистих та скалистих Медоборів.

— **Новоіменований єпископ станиславський,** о. Андрей Александр Шептицкий (світське єго імє було Роман), є сином Івана гр. Шептицкого, ц. к. підкоморого, посла на сойм і доволітного презеса ради повітової в Яворові. Єго мати Зофія походить з гр. Фредрів. Родина Шептицких належить до тих давних руских родів, що то для європейсько-політичних користей прийняли народність польську, а предківський обряд перемінили на римо-католицький. Роман Шептицкий уродив ся дня 25. липня 1865 р. Коли укінчив правничі студії в Кракові і узяв степенє доктора прав, почув в собі такий нахил до святиценого заводу, що маючи ледво 20 літ, постановив впречи ся світї і всьому, що могло єму дати жите завдяки товариському становищу і заможности родичів, і вступив до монастиря оо. Бзуїтів. Тут скінчив богословські студії, одержав степенє доктора богословя, а висвятившись вступив до монастиря оо. Василіанів. О. Андрей набрав іменно пересвідченя, що повинен пійти за традицією своїх предків, для того перейшов на відрок грек. католицької церкви а задачуєю свого життя поклав собі працю серед руского духовенства і народа. Високе образованє і незвичайні здібности визначали єго відразу від прочих чернів, тож і вкорі поручено єму яко магистр-ови повітогш вихованє новиків в монастири добромільські. Опісля був настоятелем монастиря оо. Василіанів у Львові, а минулого року став професором богословя в монастири кристинопільські. Яко святицєник зявив ся о. Андрей з великим запалом устроюванєм місій серед народа і вславив ся своїми знаменитими проповідями. Справи гр. кат. церкви не суть для номіната чужі, як видимо з доперішньої єго діяльности, для того руский загаль, а особливо духовенство, може відносити ся до єго з довірем до нового владики та окружати єго дальше правдивим поважанєм і щирою симпатією, на котру номінат вже тепер заслужив собі вповні.

— **Арештованє п. Зіми,** бувшого директора львівської щадниці, дало причину до різних толків. Всї того надіяли ся, а навіть дехто домагав ся, а тепер по довершенім факті кожний цікавий, що було безпосередною причиною до арештованя. Одні кажут, що стало ся се на домаганє многих соймових послів, котрі лише під тим услівєм згодили ся на гваранцію краю для щадничих вкладок. Інші подають за причину, що передпослїдньої ночі хтось повидирив в рахункових книжках картки, щоби затерти сліди різних мальверзацій. Дехто мав навіть бачити, як в ночі хтось ходив по комнатах щадниці, і щоби сему на будуче запобічи, змінено всюди замки. Говорять також о анонімних листах, надісланих до прокуратури, де обжалувано дуже тяжко п. Зіму. І справді при шконтрі депозитів забракло 4 листів заставних на загальну суму 40.000 зр., котрі були записані в книзі депозитів. Нараз тих 40.000 зр. до каси надіслано, але рівночасно хтось видер з книжки картку, де як раз єї цифри були записані. Видираючий картку помилив ся в сїм случаю фатально; не знав, що гроші вже прийшли, отже непотрібно хотів компромітуючу позицію усунути. Тим лише погіршив лихо. Скінчило ся на тім, що Зіму, бувшого через 25 літ директора щадниці а притім 74-літнього старця, і б. бухгалтера Вендриховського арештовано під закидом обманьства з §§. 197, 199 і 200 з. к., сповненого сфальшованєм книг, або власноручно або при допомозі осіб третіх, а надто сам Зіма є обжалований о спроневерєє судових депозитів з §. 181 з. к.

— **Сумна історія в княжій родині.** Предметом публичної дискусії стала ся в послідних часах голосна афера в родині Кобургів, що тягне ся вже від кількох літ. Брат теперішного болгарского князя, Филип Кобургский оженив ся 1875 р. з донькою бельгійского короля Леопольда, а сестрою архикн.-вдови Стефанії, княжною Людвикою. Молода княжна числила тоді 17 літ, а подружє єї було відразу нещасливе, до чого причиняла ся по більшій часті сама княгиня своїми прихмарами та дивацтвами. Дальшу справу представляють тепер в сей спосіб: В зимі 1896/7 р. бавила княгиня разом з арх.-вдовою Стефанією в Абазії, де рівночасно перебував на відпустці поручник Геза Матасіч Кеглевіч, походячий з хорватської шляхотської родини. Підчас карнавалу на редуті представлено поручника обом княгиням. Кеглевіч з'увів відразу зацікавити кн. Людвигу своєю особою і став ся для неї невідступним товаришем. Між иньшим намовив кн. Людвигу, щоби урядила собі велику стайню перегонових коней і повірила єму виконанє сего проєкту. В літі 1897 р. удала ся була кн. Людвика до Карльсбаду. В тій порі відношенє по-

ручниць Кеглевіча до княгині зробило ся того рода, що ніяк негодило ся з єї приреченєм подружжю вірности. Притім княгиня своїм виставним житєм викликувала загальну сензацію. З Карльсбаду виїхала романтична пара до Парижа, відтак Лондону, а вкінці до Німци. Доперва тепер обрушив ся сею історією муж княгині кн. Филип і визвав Кеглевіча. В поєдинку князь був ранений і мусів кілька місяців лічити ся. В тім часі оголосив кн. Филип в одній парискій часописі, що не буде платити ніяких зобовязань своєї жінки. А була она в немалих клопотах грошевих, бо єї любчик крім великих догів не посїдав нічого. Віденські лихварі не хотїли їм позичити грошей; домагались, щоби векслї, виставлені княгинею, були заосмотрені ще другим добрим підписом. Тоді Кеглевіч дав їм векслї на загальну квоту около 600.000 зр. а на векселях тих побіч підписів кн. Людвики Кобургської були також підписи архикнягині Стефанії. Коли арх. Стефанія небезпечно занедужала, вірителі постановили пересвідчити ся, чи єї підписи правдиві. Векслї представлено недужій архикнягині і тоді показало ся, що она о цілій справі нічого не знала, а Кеглевіч просто сфальшував єї підпис. Відносини заострили ся. Княжна і поручник жили у вічній тревозі перед одвічальностию за сповненє фальшивництва. Кеглевіч впадав на розпучливі помисли — пробував частя в Монте Карльо, але ще програв значні суми. Коли опустив дїм гри, не мав навіть чим заплатити фіякра. Кн. Филип тимчасом зачав старати ся о розвід з жінкою і она на се годила ся. Нараз романтична пара щезла з Німци без сліду. По довшім часі пізнано їх в Лебор, в Хорвації, де Кеглевіч перебував у своєї родини. Війскові суди довідали ся о єго фальшивництвах векслів і зарядили слідство. Кеглевіч постановив усунути ся з під власти судів війскових виступленєм з армії на основі «суперарбітріум». В тій цілі удав ся до Загребу, де в маю 1898 р. арештували єго війскові власти, заким ще вєспї станути перед «суперарбітріум». Княжну на розказ кн. Филипа перевезено до Відня і уміщено в водолічничім заведеню в Деблінг, а Кеглевіча засуджено на 6 літ вязниці і втрату шляхотства. Кн. Людвика находити ся тепер в лічничім заведеню в Пукерсдорф під Віднем, чєє ся здоровою і устроєє прогульки в околицю. Князь виплачує єї курацови місячно 3.000 зр. на покритє єї видатків. Довги виносять півтретя мільона, з чого кн. Филип зобовязав ся сплатити один мільон. — Так скінчила ся до тепер та сумна історія в родині княжій. Недібране подружє було головною причиною нещастя. Оповідать, що князь обходив ся з кн. Людвикою дуже строго, особливо в посліднім часі. Умістив єї в заведеню божевільних, хотий княжна на умі цілком здорова. Так само король бельгійский, Леопольд, опустив цілком свою доньку і перестав нею інтересувати ся.

— **Дрібні вісті.** Адвокат др. Андроник Могилицький отворив канцелярію в Рогатині. — Вість о слїдах виправи Андреґо в Сибірі, де в єнісейській губернії тамошні мешканці мали найти останки бальона і три трупи, показала ся після найновішого донесеня з Петербурга неправдивою. — Виділ віденської ради міської заборонив кореспондентови N. fr. Presse бувати на засіданях ради, а то за подаване неправдивих справоздань з нарад міської ради. Секція тіла помершого нагло приватного урядника з Риманова Едмунда Лаца, виказала природну причину смерті, іменню пукненє серцевої жили (аорти). — Краківський суд засудив Івана Качора за убийство на кару смерті. Качор почувши приговор, обсилав цілий суд і трибунал обидливими словами. — В Болеславі в Чехії засуджено б. касиєра міської щадниці за спроневерєє 122.000 зр. на 4 роки вязниці і зворот коштів в квоті 19.500 зр. — В Острові під Тернополем згорїла в хаті Анни Крупи 5-літна дитина, полишена без надзору при кухні. — У Відні застрілив ся в кавярні слухач прав, Петро Шемерль, з причини довгу в квоті 60 зр.

Наука, штука, література.

— **Віймки з народної літератури українсько-русской XIX. ст.** для виспих клєє середних шкіл уложив Александер Барвінський Ч. І. Трєтє поправленє виданє. Ціна 1 зр. 50 кр. Львів 1898.

Під сим заголовком вийшов підручник для науки історії українсько-русского письменства в VII. кл. гімн. третім виданєм і містить: Огляд народної літератури українсько-русской до 60-их років в обємі LXIX. сторін, вибір з 11-ти українсько-русских письменників (від Котляревского до Шевченка включно) з житєписями разом на 315 сторонах і поясненя слів на 8 сторонах. Уклад книжки той сам, що й в II-ім виданю, лише тексти подекуди скорочено (Квітчину Марусю і Перекотиполе, пропущено Вагилевича, а дещо з Шашкевича, Устияновича, Головацкого, Костомарова і Шевченка. В житєписях усунено багато меншеє важних дат, що непотрібно обтяжали

память учеників, і зроблено їх прогляднішими. В загальї та часть небогато різнити ся від II-го видання, так що ученики можуть побіч III-го уживати і II-го видання.

Лише огляд літератури на ново оброблено і значно розширено, бо коли в II. виданю обнимав XLII. стор., тепер обнимає LXIX. Теперішній огляд висказує звязь нової літератури з давнішою добою, узглядняє найновіші дослідї про Котляревського і ин. письменників і уложенїй проглядно, так що ученик зможе кожного часу найти там, що потребує. Бібліографічні дати і цифри зсунені в примітки, щоби тим не обтяжувало пам'яті учеників, а обмежувало ся до загальних характеристик і розумової науки. Щоби уможливити ученикам, котрі мають II-ге виданє Виїмок, користувати ся сим на ново обробленим оглядом, видала Рада шк. кр. сей огляд окремим п. редруком і кожний ученик, що має II-ге виданє Виїмок, дістане сей передрук даром.

Ся книжка надає ся також до приватної науки, як і до підготовки до іспитів на учителів народних і виділових шкіл.

Телеграми.

Відень, 25. лютого. Доносять тут з Праги, що вчера зібрали ся там послї Пергелт, Бернрайтер, Функе, Праде і Шлезінгер на нараду, щоби сформулювати національно-політичні постуляти Німців Чехії.

Париж, 25. грудня. Уличні демонстрації, які повстали тут по похоронї Фора, прибрали в ночи дуже грізні розміри. Рівночасно на многих місцях товпи народа розпочали бій з поліцією. Демонстровано против війська, духовенства і вибивано в многих редакциях шиби. Під проводом Деруледа і Габерта вдерлись товпи до ка-

сарні і вносили оклики против армії. Арештовано зверх 200 осіб, між ними послів Деруледа, Габерта і Мільвоая. Послїднього випущено небавом, а двох перших поставлять перед суд під замітом зради стану. При переслуханю заявив Дерулед і Габерт отверто, що хотять при помочи уличї звалити республіку парламентарну, а на єї місце поставити республіку плебісцетову. Деруледа мав окликати нарід диктатором. На вчерашнім засіданю видав парламент сих двох послів в руки суду.

Вашингтон, 25. лютого. Генерал Отіс доносить з Манїлі, що филиппинських повстанців побито на голову. 500 людей убитих і ранених, а 200 взято до неволі. Втрати Американців дуже малі.

Рудольф Ачкевич

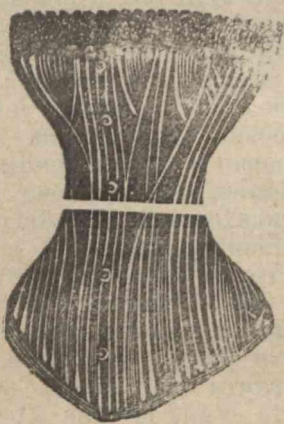
швець,

у Львові, уліця Сикстуска ч. 23. (стара почта)

поручає готову обув свого виробу, переважно для уховенства і ПП. військових — приймає також замовлення всякого рода так місцеві як і з провінції.

На міру вистане старий ояз.

201 42—52

Горсети, рукавички, шельки підв'язки, бандажі всіх систем

поручає

Г. ГАЛЯНТОВСКИЙ

У ЛЬВОВІ,

площа Бернардинська ч. 3.

Цінники gratis i franco.

20% ДЕШЕВШЕ ЯК У ВІДНІ!

ДОСТАРЧАЄ ВСІЯКІ КАВЧУКОВІ ДРУКАРНІ ЧЕРЕНКОВІ ПЕРШЕ ГАЛ. ЗАВЕДЕНЕ РИТОВНИЧЕ ВАРСТАТ ДЛЯ ВИРОВІВ З МЕТАЛОЮ, ЛИТИХ НАПИСИЙ, МАЛЯРСТВА ШИЛЬДІВ І ФАБР. СТАМПИ ЛІЙ КАВЧУКОВИХ І ПРОЧ.

ІДРУКАРНІ ТАКОЖ З ЧЕРЕНКАМИ РУСКИМИ!!!

ГЕНРИК ШАПІРА

Львів, ул. Коперника ч. 3.

(ПОВІЧ АПТИКИ ПЕТРА МІКОЛЯША). 146 24—24

ГАРМОНІЮМ

до науки співу церковного виготовляє спеціально парова фабрика інструментів

Івана Сливинського

у Львові, ул. Коперника ч. 16.

За порукою дає на рати. Прошу жадати цінника.

Іван Сливинський

фабрикант органів і гармоніюм у Львові.

1025

Всілякого рода

інструмента музичні

найдешевше в виключнім фабричнім складі

І. Капрალიка у Львові.

147

Цінники даром. 23—24

Зміна льокалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з уліці Трибунальської ч. 1. на ул. Лукасіньского ч. 4. (площа Каструм), філія ул. Театральна 16.

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і випозичальня

заосмотрена в всілякі знаряди почавши від найбогатших до найскромніших. Цілі урядження для покоїв до спання, сальонів, їдалень і др. — Меблі оріхові, ольхові, чорні, також зелізні і гнуті, зеркала і т. д.

Ціни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

ул. Лукасіньского ч. 1.

Галицький Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі инші находячі ся в обігу 4½% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідження.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ
Емілії Соколовської

у Львові, Ринок ч. 29., І. п. приймає ласкаві замовлення і виконує їх густовно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах. Замісцеві панночки приймає на помешканє

Учитель

ковий, виходить від 1-го червня 1890 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поштову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільського життя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. — На поштову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10, Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше увагляднюване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор. Видавець: М. Заячківський, Львів, уліця Зиблікевича, число 34.